

FESTA

Agna Señé d' Aymá

L'aparició d' una nova figura literaria femenina, en la tençó literaria de Catalunya, deu esser saludada amb tota la joia d' un infantament, més encar, quan les dones de nostre terra miren generalment amb temença si no es amb terror, totes les manifestacions artístiques, abstenint-s'-hi ni de deixar la llar!

Agna Señé d' Aymá potser per alguna d' aqueixes preocupacions ha trigat a manifestar-nos més de lo que devia. I encare qu' el seu esperit estigui en vies de formació, es tan esperançada de fruits, que molt ens complau poguer mostrar la branca florida. Entre nosaltres ha fet els primers passos i les nostres columnes s' han honorat amb la seva firma que hi tenia un doble valor: el seu intrínsec i el de la confiança amb que posava la seva obra en nostres mans. Llarg temps hauria potser restat quieta, si un amic de la nostre casa, no s' hagués permés llençar-la sense permís previ a la lluita de les lletres.

I are ella que ja sab que ha contret un deure amb el públic treballa amb fe per a assolir el lloc que li pertoca. A nosaltres qu' ens cap el goig d' haverla fet publicar, ens pertoca també el de fer-la conèixer. Ací la teniu mal que an ella li pesi, i vulguin els fets que un dia el seu nom sigui veneració per a tots, com: el de la gloriosa Victor Català, mestre i senyora nostre i el d' aquelles altres qu' es diuen Clementina Arderiu, Carme Karr i altres.

Lunch de FESTA

EN JAN BONAFÉ

(Històric.)

Inscripcions rebudes:

Ramón Suriñach Baell, Ambrosi Carrión, R. Suriñach Senties, Baldomer Parramón, Josep Rocarol, Ramón Vilaró, Josep Vidal i Bertràn, Sebastià Mestres, J. Vives i Borrell, Artur Torné Turull, J. Pons i Martorell, Josep Gras, Josep Julià Nogués, Marian Marfany, Lluís Torrent, Francesc Mazarico, Daniel Carreras, Josep Gassó, Joaquim Torrent, Josep Macià, Lluís Quintana Balart, Francesc Gimenez, Josep Casas Ródenas, A. Avelí Estrenjer, Francisco X. Pons, Ramón Vives, Josep Vilà, Candor Salamé, Francesc Garcia, J. M.ª Sastre i Juan, Ferràn Cañameras, J. Ribera i Font, Joaquín Soler Forest, Josep M.ª Badia, Josep Servole, Miquel Camprubí, Rafel Costa, Victor Mora Alsinella, A. Bachs Gabriel, Francisco Perez.

El lunch tindrà lloc el diumenge, dia 28 del corrent, a les 5 de la tarde, en el *Mundial Palace* (Porta de la Pau), Barcelona.

El preu dels tickets per a i' assistència al acte es de 3'50 pessetes i poden recollir-se a Barcelona, al carrer de Sant Pau, 6, principal, de 8 a 1 i de 3 a 7 tots els dies feiners. A Molins Rei, Carretera Reial, 97.

Els senyors inscrits de fóra de Barcelona poden remetre l' import en sagells de 0'15 cèntims a l' Administració.

Preguem a tots els senyors inscrits i els que vulguin inscriurers, que procurin recollir els tickets com més aviat millor, a fi de poder ficar amb certesa i amb anticipació el nombre de concurrents.

EL SOMNIADOR (1)

El jove somniador camina amb placidesa, camina lentament i surt a fóra vila, el jove somniador s' esplaia en la bellesa del crepuscle emporprat, en la quietut tranquila. Pel camí de la font hi troba les donzelles voltades de fadrins, parlant afablement, mirant al somniador s' enriuen ells i elles, potsé 'l creuen malalt, potsé 'l creuen dement. No sap pariar com ells ni sap fer riallades.
—Ai, mare, qui ho diria, tant jove i sembla vell!
—Camina poc a poc.

—Va sol.

—Mai va a ballades.

—A cops llegeix un llibre.

—A cops besa un clavell.

Passant sempre incomprés, el pobre visionari, camina lentament i sempre en solitud; els vells el creuen sabi, les dones en desvari; les noies un malalt; els joves un perdut. Ningú sap res del poeta qu' avença amb placidesa, que està malalt de sempre, té tós i està abatut, que canta interiorment el riure i la bellesa i el goig intens de viure que ell mai ha conegut.

EMILI SALETA i LLORENS.

(1) Del llibre «Paraules davant la vida».

Si en el mon hi han gents honrades i nobles incapasses de rompre la seva paraula, ni de claudicar i fermes en ses idees fins a la mort, totes podran ser-ho tan com ho era en Jan Bonafé, però més que ell no n' hi pot haver cap altre.

La seva estrella va voler que 'n Jan tingués ideals polítics ja des de molt jove; allà per l' any 1865 en que les idees republicanes eren les més avensades [(avui, amb lo que havem adelantat, els republicans venen a esser una mena de *maders*, que deien aleshores) va afiliar-se en aquest partit i quan la mort va passar son dit descarnat sobre el seu nom en la llista dels vius, era tan republicà com el primer dia que va decidir-se per aquesta forma política.

De conviccions honrades com solien ser-ho els homes del seu temps que—fent excepció d' uns pocs dels que s' aprofiten de totes les bullangues per allò de que *à rio revuelto*...—ja sia defensant el lema de Deu, Patria i Rei o bé el de Llibertat, Igualtat, Fraternitat, s' hi jugaven la vida o la fortuna, en Bonafé va posar al servei de la *causa* tots els seus entusiasmes jugant-se la llibertat i la vida, sempre que fou cridat a defensar-la amb les armes a la mà i a fè que no hi faltaren ocasions, puix que aleshores a cada moment s' hi acudia a n' aquest recurs com la cosa més natural i corrent.

¡Pobre Jan! semblava que Deu l' hagués predestinat a servir eternament d' escambell per a que 'ls capitosts anessin puijant, puijant sempre mentre ell hi anava posant el coll suportant tota mena de penalitats, desafiant el xiular de les bales i les negres portes de les presóns. A n' ell sí que l' hi esqueien be aquelles paraules de *L' Esquella de la Torratxa* del immortal Pitarra; ¡Primer es el partit que tot! Ell per el partit abandonava interesos, familia, amics ¡tot!

Quan algú li objectava que no s' emboliqués, contestava:—Si tothom ho fes com vosaltres i s' estés quiet a casa ¡que n' aniria de be el país!

Una de les primeres vegades que 'n Jan Bonafé va tenir el fusell a les mans va esser quan el Govern Provisional; Barcelona volia la República; l' Ajuntament i les milícies es negaven a jurar la Constitució del 69 i el govern, que presidia el general Prim, va manar disoldre el primer i desarmar les segones, lo que va esser motiu de que, en un tancar i obrir d' ulls, la banda d' Arrabal s' omplís de barricades.

Van sortir armes; el nostre home va esser dels primers que s' l lensaren al carrer i per cert, que amb el fusell al coll i donant proves d' una admirable sang freda, o temeritat millor dit, s' en va anar a pendrer cafè en un que n' hi havia situat a la Rambla per allà on avui hi ha l' Hotel d' Orient; al veurel entrar amb aquells preparatius se li varen acostar els parroquians:

—Que passa *federal*?

—¿A n' aquesta hora vos lleveu? Al Padró tot es plè de barricades ¡nos la volen freigir!

En un instant el cafè va quedar desert, qui s' en anava a buscar l' *eina*, qui prudentment es retirava cap a caseta.

Va sortir del cafè i cap al lloc d' honor; la lluita es va empenyar entre paisans, milícies i la

FESTA

tropa, i com que anaven mal dades en Jan es va refugiar a les Caputxines, d'on, no creient-s'hi prou segur i veigent que la cosa s' espatllava, va retirar-se tot dient als altres:—No hi estic be jo tancat, al carrer, al carrer. A fè que va fer be puix al poc rato foren sorpresos i agafats tots els de dins, entre 'ls qui s' hi contaven conegudes personalitats.

Per primera vegada es va salvar el nostre héroe, d' anar a parar al *pontón* o a la pressó.

Després, el Mars de 1870, va venir el restabliment de les quintes ¡els havien enganyat! Altre vegada tingueren de parlar les armes.

Barricades a Barcelona i pobles veïns en especial a Gracia. En Jan Bonafè no podia faltar-hi, ell no hi tenia d' anar a servir, era lliure de quintes; emprò ja hi tenien d' anar els altres ¡tants fills de mares que prou falta feien a casa! i en Bonafè tenia de defensar-los.

Gracia fou testimoni de les seves proeses; el dia abans del alsament algú li va parlar:

—¿Que no podem contar amb vos?

—¿Quin dupte hi ha? on puc anar a cercar l'eina?

Li van donar l' adressa, cap a la Riera de Vallcarca, sota d' un arbre, a tal i tal punt hi trobaria quelcom. A la matinada s' en hi anà, sols hi quedaven dos fusells: Si 'm quedaré aquest, si aquell serà millor, en el dupte s' els penjà tots dos al coll; provant-los ho sabia.

Com que no coneixia la por va entrar d' aquella manera, descaradament, pels carrers de Gracia; per altra part; ja va veurer tot seguit que no tenia res a temer, el poble era l' amo, tots els punts estratègics s' alsaven de barricades; va trovar un amic:

—Ja ho veus quina una nos en fan, volen soldats!

—Son uns això i uns allò.

—Vols ser-hi?

—¡Es clar!

—Te, pren aquest fusell.

Vuit dies va resistir Gracia l' atac de les tropes del Govern i en cada un d' ells en Bonafè es va jugar la vida qui sap les vegades. Un camí defensant una cantonada, on l' havien deixat sol, li van fer dugues nodrides descargues que feren saltar en vint llocs la pedra de la paret i ell no va sofrir ni tan sols una esgarrinxada.

Durant aquells vuit dies, Gracia va sofrir el terrible bombardeig de Montjuic i els continus atacs del exercit i tot plegat defensaven la vila un grapat de valents en lloc dels milers d' homes que suposaven els atacants.

Un sol fet ho demostrarà; en Jan que estava un cap vespre amb dos companys en una barricada, feia la centinella mentres els altres dormien, quan de prompte veigè entrar un escamot de caballeria:

—Alsa companys, va cridar tot disparant el fusell, *duro* amb ells que ja son aquí!

I els de caballeria van recular precipitadament creguts, sens dupte, que 's trobaven en front d' un atrinxerament defensat per forses nombroses.

I mentres tant la seva pobra muller patia nit i dia esperant a cada moment que li portessin la nova de que l' havien matat, si be es veritat que queleuna nit, exposant temerariament la vida, travessava les línees enemigues per a arribar-se a casa a tranquilitzar-la. Be aprofitava l' ocasió la pobra dòna per a donar-li entenent

que 's quedés i que ho deixés correr allò, que ja ho arreglarien els altres. ¡Que 's càs! ¿per qui el pendrien? es creurien que era un covart! No tinguis por, no tinguis por que tot anirà be. I fugia altre cop i altre cop s' esquitllava per entre 'ls soldats per anar a ocupar son lloc.

Per fi entraren les tropes a Gracia i... no hi trovaren una rata, tots els defensors havien pogut fugir. Sols arplegaren dos infelissos, pare i fill, que estaven carregant cartutxos en una casa i que per un descuit no havien sigut avisats, i els van fusellar.

Després d' això va esclatar la guerra Franc-Prussiana del any 70 i, com sempre, cedint als impulsos del seu lliberalisme va correr cap a Fransa per a fer-se voluntari en defensa de la santa Llibertat; sort que un cop allí algú va poder fern-hi desdir i s' en va entornar cap a casa sense acabar d' enredar-se.

Nostre home va restar una temporada tranquil, que no va durar gaire, puix al organitzar-se els batallons de Voluntaris Catalans, amb motiu de l' insurrecció cubana, en Bonafè, a qui quatre crits patriòtics el tenien enlluernat desseguida i que per altra part feia massa temps que no havia ensumat la pólvora i ja ho anyorava, li va faltar temps per a allistar-se i ja m' el teniu amb la barretina vermella cap a l' altre banda de l' Atlàntic.

No cal dir si 'n va fer de feina allí, va batrers com un lleó, animat d' un patriotisme ardent amb el desitj de veurer prompte vensuts a n' aquells que feien guerra a n' a la patria que ell tan estimava, i de reenganx en reenganx, va estar-s'hi vuit anys lluitant sempre, fins que la va veurer acabada aquella primera insurrecció i s' en va entornar cap a Espanya, portant per tot bagatge, molts llorers, quelcunes creus i una forta disenteria a qui feia companyia una ictericia que tampoc deixava res que desitjar.

I des de aleshores va arreconar el fusell per sempre més ¡ja era hora! la vida pacífica i reposada li va semblar molt plaenta, sobretot després d' haver passat mil fatigues i perills en defensa de nobles ideals, sempre amatent a acudir al primer crit dels capitostos que anaven puïjant, puïjant sempre i guanyant en consideració, honors i fortuna, mentres ell desinteresadament, sacrificava la salut i exposava la vida sense pensar mai treuren el més petit fruit ni sollicitar el més ínfim favor.

Cap al crepuscle de la seva vida, carregat d' experiències amargues i tristos desenganys, conservava encare la fè en les idees que des de tan jove havia professat; mes amb un tan gran pessimisme per lo que als homes fa referencia, que ja no creia que cap idea noble podés prognessar mentres tinguessin d' intervenir-hi gents que anessin a cercar-hi l' assoliment de les seves ambicions i com que això era inevitable, en Jan Bonafè estava convençut que totes aquestes coses i tot lo del món era una farsa amb la que no podia tenir-s'hi cap mica de fè i quan sentia als joves parlar entusiasmats de lo que 's feia i de lo que s' assoliria, s' acontentava somrient excepticament, i ell, l' home que per la política i la patria havia fet tota mena de sacrificis, ni tan sols, quan hi havien el-leccions, es prenia la molestia d' anar a votar.

MAGÍ MURIA.

ENSOMNI

Com ametller qui treu florida plena
dolç nou somriurer que natura dóna
quan just desperta d' un llarguissim somni
ple de tenebres,

Com exquisit perfum d' humils violes
que un tèbi bés de sol desclou a l' hora
qu' entre les fulles tot sorpres retroba
fresc i pur aire.

Com el retorn soptat, que tant alegre,
d' aus exilades a llunyanes terres,
fou com naixeren en ma pensa, pures
visions de vida.

Jo veia un jorn claríssim sens crepuscle,
i un prat extés que 'n l' horitzó perdies
on sols l' oreig portava cants i besos
com a carícies.

I uns taronjers florits que 'l vent brandava,
sota el brancatge com ruxada queien
llurs flors de nacre desgranades perles
que uns nins cullien.

Nuets, sens falda, on poguer guardarles,
com les cullien, per igual sembraven
i eixien d' elles un verjer de roses
qu' el sol daurava.

Era llur sort ser pels infants copsades
que amb les mans plenes, tot pujant alegres
sobre una falda, bo i mostranles, deien:
mare preneules!

I aixís ma testa coronada es veia
tota rublerta de visions divines
i en benhaurances tot el cor floria
pel dolç ensomni.

AGNA SEÑÉ D' AYMA.

Flors d' amor

En el jardí, en aleteijos planejats, fan llurs voladuries cualques aurenetes. Solcant l' espai, ràpides, cercan, adés el grà de terra que ha de servir-hi per a arretglar el niu, adés la gota d' aigua que per a sadollar la set, son bec recull del estany tranquil i cristallí, ample i alegre, plà floreixent que alça llurs colors i llur poesia. Donen les aurenetes, les bondadoses aurenetes, misatgeres d' amor i virtut, l' impressió penetrant d' una d' aquelles tardes d' istiu, en que la llum del sol s' ha fet de pols d' or i l' aire s' ha entebèit en la calitja del espai. No-rès-menys el jardí, l' espléndit jardí, està ufanós i floreixent. Un reguerol ha portat del estany aigua benefactora i fertilitzant i els troncs s' han estirat i les flors han ativentat llurs pètals flairoso i pintats.

Hí ha en el fons del jardí una ombra projectada pel pàmpol d' un emparrat vessant d' ufanía, puix que està acurullat d' hermosos pomells de verol que prompte ubèrrims i madurs es traduiràn en ofrenes grans de raïm dolç i saborós. A-

queixa ombra que 'n el sol es sobirana mostra d' ensaix i en el ambient lloc de pau i de recreu; es fa més íntima amb el cobricel d' un taronger agre-dolç i amb el dosser verd d' un gessamí que s' enfla també entorn el canyiç del emparrat.

Dessota aquella volta que 's una explosió de vida camperola, breccen llurs coroles en quadres simétrics i assortits de plantes, les flors tardanes d' una primavera breu i passada. Son les últimes flors del any.

Per això la meravella de nit es prepara a rebre lo fresc oratjol del capvespre per a oferir el perfum de llurs honestes campanetes de coloreig distint; i la flor de jacinte més duradora en les explosions de sos capolls tendres, està disposada a regà amb l' excitante flaire d' aquells, aquell lloc de benestar i de sensació; i les roses de pitimín en receptacles, en rams fets, vessaràn llurs càlzers i faràn gala del exquisit perfum que Natura posà en elles. Del lluny vindrà el vent tebi impregnat d' essencia de magnolia que triomfa en la gallardia del arbre que la cria i breça. I després, de la serra baixarà l' oreig d' un ventijol aromatitzat de farigola i dolçamel que serà inspiració amorosa i tendra d' un cant que neix.

¡Que bell i que admirable està el jardí! No es aquest, aquell jardí d' encantament de que 'ns parlà el poeta. Es el jardí del sentiment; el jardí del cor. Allí tot parla en lloança d' un desig insòlit de fer vides felices amb l' amor.

Decantà els seus raigs el sol i aquella volta que era trono de sobiranes emocions pels seus efectes de llum, es tornà més apagat i més dorat a les últimes aspiracions de dos que força s' estimin.

I sota el dosser florit que amfiteatre semblava per la conformació del emparrat, del taronger agre-dolç i del gessamí flairós i enredaire, s' uniren dos ànimes en un deliri d' amor.

Gessamins que sou per vostre flaire idealitat; meravella de nit que per vostre modestia sou la senzillés; roses de pitimín que per vostre tamany sou l' humilitat; geranis, hermosos, porcellaneses-geranis, que en vostre habillament hi ha l' alegria; nards de neu que en vostre carn blanca hi ha la virtut i l' ignocencia, magnolies soberbies que 'n vostre grandesa serveu la potestat d' una raça; roses de tornassol i de sang que agonitzeu ja en els darrers dies de vostre reialme; tardans clavells que abuseu en el sagrari de l' amor; doneu an aquestes dugues ànimes que alenen vostres perfums en el jardí del sentiment, l' immensa magestat d' una passió, per a que al passar lo ventijol, passi l' amor.

ARTUR TORNÉ TURULL.

ENGRUNA

En el càlcer d' una rosa
s' es parat un papelló,
n' ha besat la flò xamosa
i xuclant sa mel sabrosa
ha fugit amb la dolçó,

JAUME BAELL VIDAL.

FESTA

LLETRES A UN AMIC

XX

Estimadíssim amic: Una nova dolor ha vingut a ajuntar-se a les que d'un quan temps ensà, com sagetes enverinades fereixen lo meu cor. En Josep M.ª Arqués es mort! Tinc estesa al meu davant una lletra seva escrita des de *Saillagonse* i que no he tingut temps de contestar, tan la mort traidora s'ha afanyat en segar aquella vida preciosa! Com un cant funeral aixecat per la seva ànima passo a copiar-te'n aquest trocet:

«Vos escric des de un recò de món, i ho anomeno recò, perquè estèm en realitat cercats de montanyes tan altes que nos priven d'ovirar altre terra que no sia la Cerdanya. Jo visc a la banda francesa, emperò, tan meteix me donc compte que no he sortit de casa. Aquests bons catalans conserven encare de nosaltres la vera fesomia. Viuen com nosaltres i parlen purament la nostre llengua.

«Si aquesta terra n'és d'hermosa?... No tinc pas de dir-vos-ho; si, moltíssim, emperò molt! Més, m'hi trobo sol... Qui me compendrà? Ah! si aixís com l'any passat era amb vòs a Torelló, vòs enguany fósseu aci amb mi!... Allà hi naix lo riu Segre de les entranyes del Puigmal i també se divisa Nuria i les valls per on cavalcava l'esperitat Comte l'Arnau; escalaríem lo trono del Cadí i nos emmirallariem en els estanys de Lanós. Volèu dir que no oïriem, encare, els cants de la Encantada? La Tet aci es un infant i nos guiaría els passos. Adèu Font-Romeu, nosaltres aném avall fins al Rosselló... i, allà a dalt de Sant Martí reviuriem en sa integritat la immortal llegenda... Amic, si vòs fósseu amb mi!... are, m'hi trobo sol.»

Pobre Arqués!... qui dit t'hò haguera que la fòssa s'obriria tan prest per a tu! .. Totes les teves ilusions, tots aquells teus bells somnis, on son? També han vingut a parar sota aqueixa terra que t'cobreix? Que 'n queda de tu?... Que del teu pás per aci baix? Oh, si! de tu, ploradíssim amic, ne queda lo bon recort dintre tots aquells qui t'estimaren i te compregueren, queda tot allò que de paraula o d'escrit vessàres damunt la nostre ànima sempre freturosa d'oírte o de llegir tes vibrantes coses. Les teves paraules, totes serenor, queien com benefactora rosada demunt els ermots del nostre esperit. La teva claríssima intel·ligència nos descobria els profunds secrets que tanca la Vida, i de tot, nos ne deies lo qué i lo com. Tu, eres l'home símbol; l'home tot fortitut, tot noblesa, tot sapiència, tot bonesa, tot humilitat; eres l'home virtuós qui sap passar per un món de corrupcions sense rebren les esquitxotades, eres l'incomprès de les multituds i l'estimat per la selecció. Es per tot açò que t'envejava la Mort? Es per tot açò que la Vida te deixà? Oh, amic, quin buit sento dintre meu! Mai més tornaré a conversar amb tu? Mai més t'abrassaré? Mai més podré contar-te aquelles coses que bullien en lo meu cor? I, doncs, amic, puc creure-ho tot açò? Es certa tal dissort? Mai més, a altes hores de la nit ens enfilarem per els turons a ovirar la néu del Canigò? Mai més interrogarè a les estrelles en les nostres nocturnes escursions? Mai més escoltarè l'anyoradiça cançó del riu que baixa d'Ull de Ter? Mai més les oírè aquelles

notes prenyades d'idealitat?... Mai més nos contarè les nostres inquietes amors? Mai més dialogarè sobre les coses del esperit? Mai més podrè comunicar-nos tot allò que de més torturador portè dins? Mai més?... Mai més?... Quina mala fada ha troncàt la teva formosíssima joventut? Qui es que ha malmès la teva carrera, tota esplendorositat? Qui podrà aprofitar-se de la teva prematura mort? Es que vius en un món millor? Es que t'repugnava viurer aci baix? Arqués!... Arqués!... digues, on ets?... on ets?... Oi que tornaràs?...

FRANCISCO X. VERGÈS

Torelló, Janer 1915.

CONTRAST

La mar als nostres peus, enamorada,
mormolava amb dolcesa sos amors...
La llum del sol ponent, com tendra aimada,
la tenyia dels seus màgics colors.

Nosaltres dos, mig abraçats, ploravem.
Recordavem amb amarg desconçol,
aquell felíços jorns, en que esguardavem
la vida amb goig, de fit a fit al sol...

En la Natura, pau, joia, dolcesa...
Fredó en els nostres cors, dól i tristesa...
¡Qué crudel; ai! la vida ens va semblà!...

L'horitzó, al lluny, prenia foscors roges
com de llavis de verges d'amor boges...
I, tot de sobte, el primè estel brillà.

SALVADOR SOCIÀS I TORNELL.

¡Recorts d'amor!

T'enrecordes Mercé? Fa poc temps: si, molt poc temps. Recordes quan l'endemà de festa marxava vers a Ciutat tot content i rialler, després d'haver pasat lo dia abans aprop de mon amor? Recordes quan pasava per davant de casa seva, que surtia sonrient ella al balcó, i en tan que sa mà blanca em saludava, sos llavis roijos com grana, s'entreobrien i esclataven plens d'amor un dols sonris? I després aquelles tardes de primavera en que 'ls dos anavem a passejar boi cantant-nos coses com dos que molt s'estimen, no les recordes també? ¡Ah! no 'n tinc cap dupte! Dolços recorts, que tal vegada han desaparegut per a sempre! Benhaurat poblet de mos amors que abans tan t'estimava i t'volia! Ditxoses vetlles que allí prop lo portal de casa seva tan alegres passavem! Hermoses tardes que dintre de mon cor tan dolç recort hi haveu deixat? Qui vos pogués tornar a contemplar! Quan vos anyoraré recorts de mon poblet! Quantes voltes mig plorant, pensaré amb vosaltres! M'aimada ja no hi es. Ja es lluny d'aquest poblet que 'ls dos tan estimavem. Ja no tornarà la meva amor. Jo sí; vindré com sempre. Vindré a visitar els recorts de l'amor que un dia en aquest poblet vaig veurer neixer. Vindré perquè sens visitarvos de pena em moriria. Vindré perquè t'anyoro, perquè t'estimo! Vindré poblet de 'ls meus amors, vindré!...

PERE ANRICH VILA.

¡Ja pots xiular...!

—¿Ja t'hi has pensat be en casar-te?... Mira noi, que tu busques que t'cantin les quaranta.

—Jo crec que als vintisis anys, un ja es prou gran per a fer-ho.

—Amb això dels anys no t'hi ficsis, perquè jo als trenta encare dormia de cara a Santa Rita i si no hagués sigut la teva mare, que sabia lo dimoni on jeia, avui encare hi dormiria. Jo no sé aquesta fal·lera que teniu en volguer-vos deixar lligar. ¿Que t'creus que estaràs mai tan be com are?...

—No, però un troba a faltar la estimació de una dòna.

—Deixat de romansos, perquè això de la estimació es una cosa que aviat s'esbrava.

—Be si, però vos també vareu deixar-s'hi caurer.

—¿Jo?... ¡Valgam Deu!

—Vos direu.

—No ho nego. ¡Vatúa el món!... Mes tot seguit vareig compendrer lo bunyol que havia fet. ¿Creus que no es rès perdre un la llibertat per haver dit tan sols *si pare?*... Creume noi reflexiona i no vulguis precipitar les coses, perquè un cop rompuda l'olla, ja no 's pot afeigir més.

—No crec que 'm pogueu convencer.

—¡Ah burro! Quan era solter com tu, sempre havia fet lo sant el dia 13 de Juny, més al any d'esser casat vareig canviar de diada i des de aleshores que 'l celebren per Sant Antoni dels Ases.

—¿I això?

—Vaig creure que m'esqueia millor fer la festa en aquest dia.

—Encare me fareu riurer.

—I sí tu no canvies de pensar, preparat a venir de tronc amb mi a la colla dels Tres toms.

—Doncs cregueu que trovo estrany que pensant aixís com vos dieu, vos deixesiu enganyar per la mare.

—Jo t'diré; era una tarde del mes de Janer, plovisqueijava i feia un vent tan fort que fins se brincaven els parallams de les cases. Me trobava sol i aburrit en un recó de la taberna de *La Perla*, quan tot d'una vaig ficsarme amb un paper llarguerut i de color vert que hi havia demunt de la taula. Era un programa de la funció que feien aquell mateix dia en el teatre del Olimpo a benefici de la dòna del vigilant del barri, que havia quedat vinda amb set criatures i deu papeletes d'empenyo. Feien *Los Pastorets* per una companyia d'*afacionats*, i per acabament de festa, ball de societat.—Vaija,—vareig dirme—ja tindràs lloc on poguer anar a matar la estona i sortint d'allí més que depressa, puix que 'l vent m'empenyia per darrera, me dirigí al teatret del carrer de Mercaders.

Al entrar, i en un lloc que semblava posat espres, hi havia un taulell cobert amb un cobrellit vermell i posats demunt dos candeleros molt lluent amb espelmes enceses que feien brillar una safata que hi havia al mig on tothom al entrar tenia de *puginari*. Al veurer aquell catafalco vaig pararme i després de tirar tres pessets grosses de calderilla per a aquella pobra viuda, vaig entrar al saló.

Un cop dins dono llambregada per tot arreu i

al veurer que hi havia un silló a primera fila que estava buit m'hi vaig anar a seurer. Tot anava d'allò més be, quan al esser en aquell acte en que 'ls rabadans van a adorar al *Ninyo*, me'n adono que a la Mare de Deu li surtia fum del darrera.—Jo t'floc, aquella dòna es crema, i sense encomanarme a cap sant, dono un salt per a pujar al escenari. Al fer-ho, d'una trompada vaig desencolar lo manec d'un contrabaix; sense saber lo que 'm feia poso el peu demunt de la tapadora del piano i la enfonso. Altre volta prenc alè i, tot ensopegant hi, vaig fer ballar un quart seguit un vals d'envelat a la barraca del apuntador. Al esser a dalt, més sense volguer, giro un cistell d'ous, trepitjo a un Angel que deia un vers de memoria, tiro dos pastors per terra i amb lo peu escanyo un gall. Entro a la estable del naixement sense dir bona nit a ningú, m'abraono sobre la verge i la agec a terra, i al meteix temps me sento un cop de vara entre cap i coll, que Sant Josep al veurer que li agafava la dòna, me'l va clavar sense mirar on me tocava.—Mirèu que teniu foc al manto, digué a la noia, la que aleshores fent-se càrrec del gros perill en que es trobava, torsa el coll i pert els sentits als meus brassos. La pobre en aquells instants estava més groga que un plat de crema de Ca'n Cullaretes, puix se havia cregut que jo era un boig rematat. Agafo aquell munt de carn i l'entro al cuarto que 'm van dir, la poso allí sentada i al deixar-la prenc de nou alè i un fort olor de romesco me va trastornar el cervell. Al any següent, a les set del matí del dia de Sant Cristófol i en l'altar dels Dolors del Bonsuccés me casaven amb aquella verge que era filla de la *Salada* que tenia botiga de bacallaner a la plassa del Born Vell. ¿Comprèns are com va anar la truita?... Això vol dir que encare que les veigis cremar...

—No 'm desfaren la troca.

—Lo meu pare ja m'ho deia, no hi ha rès pitjor que xiular quan un ase no vol beurer.

Santiago Bay

¡Pobre Manel!

Poc se pensava en Manel, que tingués tan tristos resultats per a ell, la primera vaga que varen fer en la fàbrica de géneros de punt, on feia a prop de nou anys que treballava.

Bon trevallador com era, obedient a les ordres de majordoms i contramestres, prou li demostrava el senyor Ignasi que estava content d'ell, pagant-li la setmanada sencera malgrat ja fos per malaltia, per reparacions, o altres motius, n'hagués fet la meitat de festa.

«Pobrets i alegrets», com ell deia, vivia tranquil i feliç amb la seva muller, la Mercè i els seus dos fillets, la Marieta, xamosa nena de sis anys i en Rafelet, aixerit ballet de quatre anys, estimant-los a tots amb veritable follia.

Cert era que 'l dissapte casi feia *cau i Uimpia* de la setmanada, mes pitjor els que tenien de anar a *Manlleu*, com ell ne deia de l'etmatllevar diners.

FESTA

Per dissort seva, anà al poble a cercar feina un d'aquests homes aixelabrats i xerraires, que fan més feina amb la llengua que amb les mans, i començà a ferlos prèdiques.—Que si els burgesos explotaven la seva sang... que si l'automòbil era pagat amb la seva suor... que si mentres ells estalviaven tot l'any, el burgès en una sola joia per la seva *fulana* gastava un grapat de mils pessetes... i els demés rasonaments que gasten, per a corrompre els sentiments naturals en el cor dels honrats treballadors de la nostra terra.

Poc a poc, anaven minant aquestes prèdiques, l'armonia que en les fàbriques regnava, fins que un dia la vaga esclatà en totes les del poble. En Manel, fou designat per a capitanejar als vaguistes de la fàbrica del senyor Ignasi; al saberho aquest, el cridà al despatx, li feu tota mena de reflexions i acabà dient-li:—Creume Manel, no t deixis ensibornar i cuidat de la teva dona i dels teus fillets.

Tot fou inútil, enecat per les falses doctrines d'aquell home, continuà dirigint la vaga, que durà prop de vuit setmanes; al principi les societats de resistència, els hi enviaven quelcun diner, més a la tercera setmana ja no enviaren rès; el foraster, amb l'excusa d'anar a buscar fondos desaparegué i no tornà mes, i per fi no tingueren més remei que demanar rependre 'l treball; més ¡ai! tots foren admesos menys els *caps de colla*; ja li sabia greu an el senyor Ignasi, que 's quedés en Manel sense feina, més s'habien dat paraula tots els fabricants i no debia ni podia trencarla.

Tot seguit comprengué en Manel, lo negre del seu pervindre i resolgué traslladarse a la propera ciutat de X.

Una a una, seguí totes les fàbriques, demanant feina, i de tots els majordoms rebia les mateixes respostes:—Mes endavant.—¡...!—Ara hi ha molta *calma*.—¡...!—Ja vos avisarem... fins quelcun li digué que tornès al cap d'un parell de messos.

Ja la miseria treia el cap a la llar d'en Manel; ja 'ls pocs diners, que alguns amics li havien deixat fiats sols amb la seva honradesa, s'acabaven; forasters com eren, prompte s'acabà el crèdit; refunfunyaven al fiarlos; i més sabent que no treballava.

Un dissapte, venia de rebre la centèsima resposta de: ¡Més endavant! Caminava amb el cap baix, trist, pensant lo car que li feien pagar l'erro que havia tingut, i encare si fos ell tot sol no 's queixaria, més la seva resignada muller, que no li reprotxava rès, (i això que tan li digué que no s'el cregués a aquell *forasterot*) i als seus innocents fillets ¿per què 'ls hi feien pagar les culpes d'ell? S'entristia, amb aquestos pensaments i anava baixant més el cap cada vegada, que fins semblava jeperut.

Al passar per davant del flequer, aquest el cridà per dirli que no li podia fiar més, que ja li debia vuit duros i que 'l dilluns sense diners a les mans, no hi anés a cercar pa.

No pogué desclourer els llavis per a darli resposta; sols els ulls digueren *enterat* i sortí de la botiga amb el cap encare més baix.

Arribà a sa casa i la muller no gosà a preguntar-li rès, preu li deia la trista cara del seu marit, que encare li havien respost: ¡Més endavant! ¡are hi ha molta *calma*!

—Pare—digueren els fillets—volem sopar, la

mare no més ens dona pa amb oli. ¿Pa tot sol no més tenim?

Dues llàgrimes corrien cara avall de 'n Manel; més respongué fingint serenitat:—Si, fills meus, avui si, més demà ja no serà aixís.—I dirigint-se a sa muller digué:—Mercè, tinc de tornar a sortir, tinc d'anar a sapiguer la resposta del majordom al Cassino.

—Ves, Manel, i que Deu t'acompanyi,—respongué sa muller.

No anava a demanar cap resposta, sinó resolt a demanar una almoïna. No per éll, no; sinó per els seus fillets, que no devia consentir que tinguessin fam.

—¡Oh! que trist es esser apte per a el treball, i tenir que allargar la mà per a demanar una almoïna!

Millor serà en un carrer fosc pensà; més en aquest, ningú hi passava. No tingué més remei que anar a sota d'un fanal de la cantonada, aixís veuria als qui passarien per els quatre carrers. Tot just arribat, veu venir un home; allargà la mà dient:—Una gracia de...; no pogué continuar perquè 'l desconegut digué:—Manel, ¿sou vos? ¿No 'm coneixeu? Soc en Peret, el xarric que tenieu ja fa déu anys a casa 'l senyor Ignasi, i a qui tan bé va cuidar la vostre dona quan l'embarrat me va agafar per la brusa, i que no va trosseijarme perquè vos vareu parar a temps la màquina. ¿Teniu presa? No? doncs veniu a donar un tom, i ves explicaré tot lo que ha passat en lo temps que no 'ns havem vist.

D'esma seguí en Manel, després d'estrenyer-li la mà; li contà en Pere, com gracies al petit capitalet d'un oncle seu, havia posat una fabriqueta, amb la que 's defensava la vida bastant bé. Al seu torn, explicà en Manel les seves trifugues i la miseria en que 's trobava.

—No vos espanteu; teniu una tarjeta meva i dilluns ja podreu treballar a la meva fàbrica. Ficà mà al monedero, tregué els tres únics duros que hi tenia i entregantlos-hi va dirli: No es almoïna no, Manel; es un avenç que vos faig dels vostres jornals, els treballadors com vos d'almoïnes no 'n necessiten, lo que volen es feina.

Sentia les paraules i creia que somniava; va estrenyer-li fortament la mà, dant-li una mirada vessant d'agraïment i volà a dur tan falaguera nova a la seva muller.

¡Potser no serà vritat! digué duptant fos certa tantà felicitat; més els tres duros que tenia a la mà eran bona proba que en Pere no 'ls enganyava.

Donaren un fort petó al front dels seus fillets, i s'adormiren ells, en un somni de color de rosa com en los dies més feliços del seu matrimoni.

—Escolta Mercè sortiré ben dematí puix les tres hores escases que hi ha les puc fer a peu i els sis rals que estalvio prou servei et faràn per a esperar el vinent dissapte.

Sortí que tot just clarejava i seguint la via del tren se 'n anà content cap al poblet de R.

Feia dos hores que caminava amb el dalit del que ja ha trobat la feina tan desitjada, quan al entrar al pont de ferro, senti venir el tren.—Arribaré just,—pensà, i veient prou espai lliure, seguí caminant, més no contà amb el vent, que arremolinant-se entre la barana del pont i els vagons formà un xuclador d'una força tan brutal que no pogué resistir-la, fent-li perdre l'equilibri i

tirant-lo sota les rodes. Uns passatgers que estaven a les finestretes es posaren a cridar esgarriats. Parà 'l tren, reculliren el cos sagnant del pobre Manel i al arribar a la propera estació sentiren com, moribond, murmuraba ¡Mercè! si que era vritat! ja tinc feina! ¡fillets meus! ja no tindreu pa tot sol per a sopar! i expirà rodejat d' una munió de gent encuriosida.

XAVIER PALAUDARIES.

Retorn

Finí la dolça tarda
i es post are ja el sol...
Has vist tant hermosa
l' agonia dels jorns?
Els pins balancejant-se
alcen suaus remors
i el prat en llunyania
velant va la foscó.
Deixem l' alba hermita, entre
les últimes clarors;
finí la romeria
amb el jorn tant hermós...
Adeu! hores de dances
de rialles i de goig!...

Repénjat als meus braços
sense vergonya, amor;
que vinguin els teus rinxos
a acaroná 'l meu front.
La nit es dolça, dolça,
d' oír besos d' amor,
d' ensomnis i alegrias,
de destrenar cançons...
Les ombres violades
dels pins gegants del bosc,
travesen nostra ruta
a la llunar claror...
Del lluny del prat ens porta
l' oreig, ones d' olors,
i un dolç encant suavíssim
se va expandint per tot...
Més no obris pas la boca,
no alcis la veu, amor!
Si cantes amb el llavi;
si cantes amb el cor
qu' aixís serà més grata,
més dolça la cançó...
que 'l càntic serà besos,
que 'l càntic serà amor!

Finí la gaia festa,
s' acaba 'l dia bermós,
més son encant i joia
perdurará en els cors
i feta font puríssima
la gloria d' aquest jorn,
inondará 'ls pits nostres
d' aigua de vida, amor!

CABLES MARTÍ.

Barcelona es una ciutat cosmopolita, una ciutat curullada de *bars, music-halls, tir-roulants, cabarets, etz.*, una ciutat europea per excel·lència, amb els seus barris baixos i tot, plens de tavernes fumades i cases amb pupilatge averiat per a divertiment i plaer de tripulacions de totes nacionalitats i procedents de tots els mars del món; però que, aixís i tot, no abandona les costums patriarcalcs i ignocentones i de tan en tan en salten manifestacions a la vista que tenen d' encantar als bons turistes que 'ns visiten. Veuràn, veuràn...

Al cap d' avall de la Rambla de Santa Mònica hi han tres kiosks, per dos rahons poderosíssimes, la primera perquè 'ls hi van instal·lar i la segona perquè al cap d' avall de la Rambla de Santa Mònica no s' hi posen per poca cosa; cada hu es com Deu l' ha fet.

El kiosk de mà esquerra està destinat perquè els ciutadans pugan ingerir-hi les quantitats de líquit que necessitin; enfront d'aquest, o sia davant de les Dressanes, n' hi ha un altre que té una missió completament oposada, quina es la de facilitar als meteixos ciutadans la expulsió dels líquits que 'ls hi fassin nosa. No 's pot idear una cosa més ben conjuminada que la que s' els hi va acudir als del cap d' avall de la Rambla de Santa Mònica.

Al costat del darrer kiosk n' hi ha instal·lat un altre que no serveix ni per a absorció ni per a expulsió de cap mena de líquit i que té per prosaica missió la d' hostatjar al quefe de parada dels tranvies; entre aquest i l' altre o sia el de les deixes de líquits, s' aixeca altiu i frondós un arbre. I are ve lo de les costums patriarcalcs de que vos parlava abans de descriure el lloc estratègic. Heus aquí que un dia clar i magnífic, en que 'l sol, etz., etz., (poden fer-se la pintura al seu gust) vegí amb la consegüent admiració com un nen d' uns quaranta cinc anys feia pipí en l'arbre tan frondós i etz., etz., de la manera més ingenua del món. Ai, Senyor! i que *mono*; me 'l hauria menjat a petons.

Perquè han de saber vostés que a n' el kiosk de les expulsions no hi havia un ànima i per lo tan ni la extrema necessitat podia alegar aquell *nen* de les meves entranyes, per a fer lo que feia a n' aquell pobre arbre tan frondós i etz., etz.

Aquestes costums patriarcalcs i senzilles a mi m' entussiasmen i cada cop que presencio un cas d' aquestos em pregunto perquè 'n diràn de Barcelona ciutat europea quan no 's veuen autoritats que impedeixin aquestes manifestacions d' ingenuitat dels bons ciutadans (o no ciutadans) i quan no hi han lleis prou severes que fassin impossibles, castigant-les amb tot el rigor, aquestes *criaturades* que transformen la nostre ciutat en una

FESTA

mena de... kiosk de desaigüe, quins arbres i quines parets estan totes i sempre a la disposició de les criatures que ja han passat la quinta, per a que amb tota la ignocència pugan fer-hi... lo que tan sovint s'els hi veu fer.

BARCINONENSIS.

(D' ANACREONT)

Dexau me, pèls déus;
dexau-me que bega.
Vull esbojarrar-me,
traguejant sens treva.
Alemió i Orestes,
qui mort cruhel feren
en llur bona mare,
amb les furies breguen.
Jo ningú he mort:
dexau, doncs, que bega;
vull esbojarrar-me,
traguejant sens treva.
Hèrcules potent
furiós se presenta,
quan pren de Ifit
lo arc i sagetes.
I Ayanchs s' enfurisma,
l' espasa tremenda
d' Hèctor colpejant
en l' ampla rodella.
A mi, sens espases,
sens arc ni sagetes,
de flors coronat,
la copa en ma dreta,
pèls déus, dexau-me,
dexau-me que bega;
vull esbojarrar-me,
traguejant sens treva!

J. S.

SOMBRES

Tarde grisa i polsosa, plena de melangia, en-soperbida que fa decaurer la tarde en somni pe-sarós.

Camino lentament pèls paseijos solitaris del parc; devallen hasta mi, però llunyanes, les melodies tristesones d' un aucell cantaire; m' apar el soroll de perles caigudes dintre aigua enmirallada... Declina la tarde grisa i el sol amaga sa testa i el crepuscle daurat va a substituir-lo; es un cap tard trist amb deixament de lassitut.

Una ventada forta; una ventada bronzenta, n' entra de cop, per les fileres d' arbres.

Cauen quecunes fulles, amb les ridícoles contorsions de l' agonía; i el meteix vent que al arrancar-les era crudel i feridor, are enjogassat les fa correr per damunt la sorra del passeij.

A mi aquestes fulles seques que lentament devallen, m' omplenen de tristesa. Penso en tendrívols ilusions perdudes, mantenedores de vides esperançades i aqueixes fulles, talment semblen lo terminar d' aqueixes vides esllanguides o la sombra que s' esborra dels recorts llunyans.

Solitud i reculliment; sols el remor quiet de dos vells, cercant llurs camins de retornada.

I pèl passeij solitari, encar perdura la caiguda de fulles grogues...

DANIEL F. CARRERAS.

BIBLIOGRAFIA

En aquesta secció donarem compte de tots els llibres que se 'ns enviïn

Paraules davant la vida, per Emili Saleta i Llorens.

Sots aquest titol ens ofereix l' autor una col·lecció de poesies que amb tota sinceritat havem de dir que es un ramell de lo millor que ha vingut a nostres mans d' entre tants llibres com veuen la llum tots els dies.

L' istil suau del senyor Saleta captiva tot seguit i fins en els versos en que l' autor vol esser ironic i cru, no 's pot despendrer d' éll i ho endolceix de tal manera que confirma allò de que la pcesia tot ho fa bonic i bell.

El millor judici que pot fer-se d' en Saleta i Llorens es dir que es un poeta, aixís a seques, un poeta.

M.

Quan els rosers reflloreixin

Quan els rosers reflloreixin
en ton amagat jardí,
les roses amb que 's vesteixin
no seràn nades per' mi.

No seràn aquelles roses
que cercavem amatents
i guardaven belles gloses
dels amorosos moments.

Dels moments en que escribiem
una historia d' estimar
en les fulles que espargiem
per cercar-les l' endemà.

L' endemà renovellades
remembrant el dia abans,
tantost a l' aire badades
esperaven nostres mans.

Nostres mans freturoses
les cullien a l' etzar
a aplegar-ne anant frisosas
la mateixa flô a agafar.

Flor que gaia les juntava,
rosa morta al endemà,
tremolosa es desfullava
passant de una a l' altra mà.

Roses que 'l calaix m' omplieu,
¿qui es avui que us và a cercar?
Roses que soles sabieu
el secret del meu pensar!

Roserar que reflloreixes,
quantas roses que 't prengui!
les roses amb que 't guarneixes
no son pas nadas per mi!

ENRIC CUBAS.

GALERÍES DALMAU

Exposició: **Cels Lagar**
i **Mme. Bagué.**

El senyor Dalmau com a propietari de casa seva, diu:

«PREFACI

Les quatre obres que ens presenta la distingida escultora francesa Mme. Hortense Begué demostren d'una manera evident l'art que cultiva. Són, totes elles, filles d'un art refinat; idealitza la forma; les seves línies són d'una distinció esquisida; ses figures exòtiques estan revestides d'una dignitat filla de la bellesa.

En el grupo *Xim et sa mère* que és potser l'obra més completa que exposa, ha aconseguit ajuntar amb la bellesa de la forma, la de l'ànima que uneix una mare i son fillet, donant a sa creació un sentiment de remarcable tendresa.

* * *

«Après le sentiment, la couleur et la forme comprise dans le planisme et le volume sont les éléments du bel art.»

CELSE LAGAR.

Celso Lagar; escultor aïr, escultor i pintor; avui, jove i posseïnt un talent poc comú, una cultura sòlida i una visió del temps que viu... aquest és, en un mot, l'artista que m' honro en presentar.

El petit conjunt d'obres que exposa, són un fruit del seu art sincer, expressat en un moment. (1)

No és la seva obra; no l' ha feta, encara, la seva obra; sens que en molts dels seus quadros exposats deixin de revelar-le, com per exemple, lo retrat del pintor D. C. que pot considerar-se una obra de les més complertes.

El seu art es profon, no és superficial. La superfície de les seves obres és justament ingrata a primera vista. Cal tenir en compte aquest contrast, que serà més o menys important segons els diferents conceptes que cada personalitat té formats en les coses d' art.

En *Lagar* és aspre en ses revelacions: aquesta aspresa, és, en ell, una de ses grans qualitats.

Es d' aquells artistes que saben despreciar la forma banal de les coses, prescindint de falsos efectes i expressant així en llurs teles un art sincer i propi, un art veritat, no sense talent pot portar-se a terme; no és el seu art un art d' ofici.

J. DALMAU.

(1) En Lagar fa pocs mesos que cultiva la pintura.

Tot això i rès més diu el senyor Dalmau (¡I ja 's prou!)

Jo en canvi pobre de mi, he visitat molts colps l' exposició, i passat del bodegò de l' *empolla* no he sabut veure-hi re més. (Aquest en veritat, es digne de la firma d' un retardatari.)

Per això dic; senyor Dalmau no se pas que hi veu.

SIDRUS.

¡GUERRA!

Passejant de la nit en la penombra,
i la llum vaga de la lluna, al port,
mentres mirava en l' aigua la meua ombra
arreu vaig veurer, el doló i la mort.
Vaig girá 'ls ulls al nord de nostra terra
tota tranquila en l' ombra de la nit,
i en els nuvols veigi el llamp de la guerra
que feu saltar mon cor esporuguit.
Devant mos ulls endormiscats, passaven
soldats, caballs, morters, grossos canons,
darrera carros que tapats portaven
ferits i morts donant l' adeu al mon.
I el trist corteig acompanyat anava
de noies, nois, de joves i de vells
i cada un amb el puny amenaçava
al qui causava los tropells aquells.
Vaig veurer pobles incendiats, llur cases,
abans tranquiles baix un sol daurat,
totes en flames, com immenses brases,
arbres encesos, boscos arrasats.
I gent que crida i fuig i que 's baralla
i monuments històrics enrunats.

En briós corcer montat, un home que avasalla
a uns altres, que morint, son ceptre han defensat.
Després tristos i mort, de foc plena la terra
que m' apar un volcà en el ple de la erupció
i allà dalt, en el cel veig la paraula ¡Guerra!
que brilla sobre 'l cap, d' un nou, modern Neró.

FRANCESC GARCÍA.

Lo gaiter

Una tarde xardorosa dels primers dies de Setembre, trobant-me amb les finestres mig closes, llegint en mon quartet d' estudi, arribà a més orelles una música exòtica, que 'm despertà de més científiques preocupacions, fent reviure en mi tot un devasall d' agradoses recordances.

Un pobre home, fill d' un país llunyà, de raça i costums diferents de les nostres, recorre 'l mon cercant per la vida, atravesant unes terres estranyes i desagrades, que no li escolten aquella música cadenciosa que 'n son país fa estremir de goig als homes, mentres aquí sols atreu la curiositat de la mainada, que guaita amb estranyesa aquell *sac de gemecs*. La gaita del pobre gallec, llesa al aire notes tristes i planívoles, mentres les borles de seda i 'l llarc cordó vermell que la guarneixen, es gronxen suaument al pas cansat

FESTA

del pobre gaiter. ¡Galicia, terra dels verts prats i dels bells estols de vaques que tranquil·lament pasturen en tes fresques montanyes, guarda en ton si aquest simpàtic instrument musical, que no té l'estimen pas com se mereix, aquí, en aquest tròç de nostra Catalunya!

Lo gaiter recerca d'una casa a l'altra una petita almoïna per a refrescar sa gorja resseca per la llarga jornada, que 'ns ha portat lo dolç sò de la gaita en aquestes serralades allunyades del mon, sens que una mà amical li envi-hi un petit socor per a ajudar-lo en son romiatge. Els sòns del instrument, esdevenen cada cop més tristos, si bé més simpàtics, mentres el pobre músic devalla al llarc del carrer recercant la petita almoïna que no ve a ses mans ja lasses de tocar.

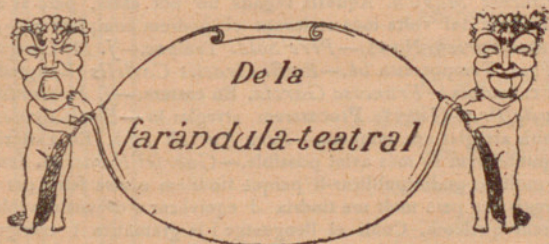
I mentres el sac ple de vent, va buidant-se poc a poc, ajudant al músic en son pesat treball, aquell paseija desencoratjat sa mirada mústiga, per aquest país que no arriba a entendre-l a n'ell ni a la seva música, transportant-se en pensament a sa llunyana Patria, al mateix temps que arriba a ses mans, l'almoïna per mi enviada que li apar caiguda del cel.

LLUÍS CASANOVAS.

A mi mateix

Vas pecà estimant-la tant
puix tant sols s'estima a Deu,
més ta penitencia es gran
puix t'arrastras palpitant,
amb lo cor llagrimojant
p'el dolor del engany seu.

VICTOR MORA ALSINELLA.

CINE DELICIES. — *Sirena* i *Lo Pronunciament*.

La vetlla de la Candelera els aficionats d'aquest Cine, representaren la marina en un acte del inspirat poeta En Apeles Mestres *Sirena*, interpretada bastant acertadament. El senyor Miquel interpretà l'*Hipòlit* amb molt sentiment. Molt bé el senyor Vives (F.) en el supersticiós *Gibert*. El senyor Cuixart no compregué massa bé el caracter del *Rogel*. El senyor Jornet en el *Quirse*, fluix, molt fluix, encar que més segur que en el *Fidel* de *El Cor del Poble*. Creiem que es una lamentable equivocació que an aquest senyor li reperteixen papers de tanta importancia, puix además de no sapiguer-los desempenyar, desgracia situacions escèniques, perjudicant notablement els conjunts. L'encarregat de repartir les obres no ho podria tenir en consideració? Bé el senyor Perez en el *Patrò*. Mereix un paragraf apart el senyor Casas, que en el *Patúia* s'ens pre-

sentà per primera vegada en aquest Cine. El senyor Casas creiem que si segueix estudiant amb l'afició d'are ocuparà molt aviat un lloc en el dels aficionats notables, puix les seves exclamacions per la perdua de l'once que creu sustreta, eren tan sinceres, que si hagués tingut la desgracia de esser robat de *debó* no haurien estat més naturals els seus planys. La senyora Molgosa tingué moments d'inspiració en la *Remei*.

Per peça representaren *Lo Pronunciament*, que feu riurer de gust a la nombrosa concurrència. Llàstima que al senyor Vives (F.) li escapés el riurer, puix si hagués treballat amb més serietat hauria resultat molt més. El senyor Cuixart estigué molt encaixat. Els demés ajudaren al bon conjunt.

Agraïrem moltíssim al senyor apuntador que no cridi tan, puix semblava talment que els aficionats sorts, cosa que gracies a Deu no es veritat.

JOSEP VILÀ.

Han arribat fins a nosaltres, per diferents conductes, que els aficionats de la *Juventut Catòlica* se han donat per molestats, perque en l'última crònica en que 'ns ocupavem de la funció celebrada en dit local, havíem estat massa severs. Precisament aquests senyors son els menys indicats en enfadar-se, puix les resenyas que venim fent de l'esmentada Societat sempre han sigut dictades amb marcada condescendencia, inclús en aquesta última que no diguerem lo que en justícia es mereixien, cosa que no hauria d'esser, ja que per nosaltres no tenen cap privilegi sobre les demés entitats.

MANELIC.

IDILI

A mon estimat amic en Daniel Cardona.

Vora un riu d'aigua argentada
on hi canta 'l rosinyol
cada jorn abans de l' auba
se n'hi sent un cant d'amor.

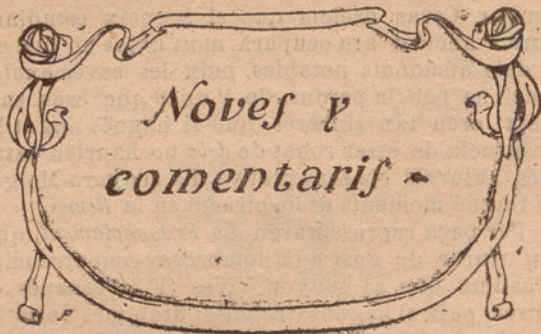
D' escoltar el cant planyivol
m' he sentit enamorat
he baixat dia per dia
vers el riu per senti 'l cant.

Recolzada sota un arbre
vaig trobar nina gentil;
ja 'l meu cor va endevinarla
sols d' haver el cant sentit.

Va contarme ses tendreses
bell parlar d' un dolç amor
i escoltant sa hermosa parla
vaig quedar ferit del cor.

Vora un riu d'aigua argentada
on hi canta 'l rosinyol
cada dia abans de l' auba
ella i jo parlem d'amor.

FRANCISCO X. CAMPS.

Avís

Ferms amants de les lletres catalanes, oferim les columnes de FESTA a tots els que tenint aficions literàries i mèrits suficients no poden publicar els seus treballs per falta de lloc on fer-ho.

No cal dir que 'ls treballs seràn examinats escrupulosament per a que no desdiguin dels que publiquem habitualment.

AVIS IMPORTANT

Advertim als col·laboradors expontanis que deuen enviar l'original en sobre obert amb la nota «Original d'impresma» i franquejat com a tal.

Els que vulgan incluí-hi carta o enviarlo tancat per a major seguretat, incloguint-hi un segell de cinc céntims per a el pagament del carter.

De no fer-ho aixís, ho sentirem molt, però no publicarem cap treball que no s' ens envii amb aquesta forma.

Nostre distingit amic i col·laborador, el digníssim senador del regne don Frederic Rahola, està avui experimentant una amarga proba de dolor, ocasionada amb la perdua de sa estimada esposa donya Caritat Serriñana. (A. C. S.)

Tant an ell com a la demés familia, els envia FESTA el testimoni del més sentit condol.

Ha visitat la nostre redacció *El Tablado Español*, nova revista decenal de teatres, a la que li desitgem molts anys de vida.

L' esposa del nostre estimat amic i col·laborador en Ambrosi Carrión ha donat a llum amb tóta felicitat un robust nen.

La nostre més coral enhorabona al amic ben volgut i a la seva distingida esposa.

El dia 14 del corrent tindrà lloc en el *Centre Catalanista* una funció teatral a carrec dels aficionats del meteix i amb la cooperació dels senyors Josep Muntané i Lluís Puiggari. Formen lo programa

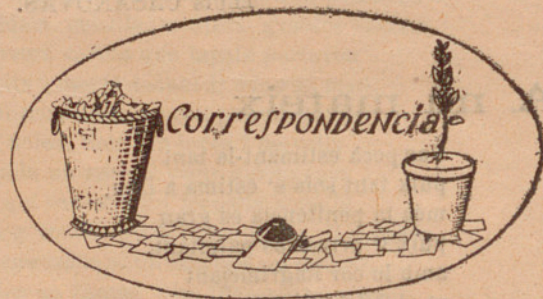
ma el preciós drama d' en J. Feliu i Codina *Lo Mas perdut* i la poca solta en un acte d' en M. Gras Vila *Lili* (estrena).

En el Cine Delícies tenen en assaig els drames *Fratricida* i *Maria Rosa*; en aquest últim el protagonista anirà a carrec del notable aficionat en Rafel Costa, que tan justos aplaudiments li té otorgats aquest meteix públic.

Elixir Callol remedi de las Débiles

La moza del cántaro, comedia en tres actes i en vers del clàsic Lope de Vega i refosa per en Tomás Luceño, es l'obra darrerament publicada per la revista *Teatro Mundial* de Barcelona.

Per dissapte pròxim està anunciada la tragedia d' en Francisco Villaspesa *Aben-Humeya*, estrenada a Madrid aquesta temporada, obtenint un éxit.

Francisco Pujol Almasellas. No 'l puc complaure.—*Arnau de Valldaura i Plà*. En cartera.—*Ajna Sené d' Aymà*. Moltes mercès.—*Artur Torné*. En efecte, al tenim en cartera.—*Victor Rich i Casanovas*. No puc complaure'l.—*Francesc Manich*. Aquesta vegada no pot esser, però si es corregeix tal volta més endavant el podrem complaure.—*J. Casas Enrich*. No vàt.—*Pere Solà*. Tampoc.—*J. M. Guizot i Foia*. Tampoc està bé.—*Emili Graells Castells*. En queda un en cartera.—*Francesc Garcia*. En cartera.—*J. M. Cortada de Prat-Gibert*. Procurarem arreglar lo.—*Emili Eroles*. Anirà arreglat una miqueta.—*Pere Anrich Vilà*. En cartera; li publicarem lo més aviat possible.—*Gabriel Recasens*. sento molt no poder publicar-li perquè tindriem massa feina per a arreglar-lo; però molt me tindria d' equivocar o de vostè publicarem quelcom. Cuidi el llenguatge i la gramàtica i escrigui sols en una cara del paper.—*Candor Salamé*. En cartera.—*J. Esteva Gili*. Conforme. Pot enviar original com fins avui.—*J. M. Cortada de P. G.* La prosa no 'ns acaba de fer el pes i en quant a la poesia si be no té cap defecte no li ha quedat prou arrodonida.—*J. Pons i Martorell*. En cartera.—*Francesc Garcia*. Js parlarem quan ens veigem.—*Candor Salomé*. En cartera.—*A. Avelí Estrenjer*. No 'ns acaba de satisfer aquesta vegada.—*Miquel Saperas Auví*. Un en cartera. Respecte a les de caràcter místic-religiós no es que no les admetem, es que tenen d' esser veritabement escullides.—*Daniel F. Carreras*. Un en cartera.—*Josep Alemany i Borràs*. En cartera.—*J. M.* En cartera.—*Josep Casas*. Es que abans els hi enviavem al despatx del carter de Cristina.—*Francesc Gimenez*. En queda un en cartera.—*Pepeta Franci*. Fassi quelcuna altre cosa si es possible més curteta; lo d' avui té massa defectes.—*Ll. Aymà*. En cartera.—*Marian Amat*. En cartera.—*Eduard Vilà*. Està ben escrit, però no es assumpte interessant, a no esser que 'l tracti en altre forma; en la de penaments per exemple.—*J. Esteva Gili*. No es que estigui malament; però ¿no 'ns podria enviar quelcom millor?—Queds lletres per a contestar.

Redacció i Administració: Carrer del Carril, núm. 1

Imp., Alfons I d' Aragó, 39. — MOLINS DE REI